



סרט על מצוקת

הדיור בארץ עמ' 9

זה הדדק

פועלי כל הארצות התאחדו!

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 19 / 14 במאי 2025



עמ' 3

אצל טראמפ הביזנס קובע

שיחה על הנכבה

עמ' 5



פלאש 90



נשק, נשק

תרדוף

עמ' 7



מכתבים למערכת

תרומה כדי לשבור שתיקה

זה נראה כמעט לא יאמן כיום, אבל רק לפני כמה שנים הסבירו לנו פוליטיקאים ופרשנים שאפשר לנהל את הסכסוך וצריך ללמוד לחיות איתו. תזה זו התפרקה ב-7.10, ואנחנו כולנו ממשיכים לשלם את המחיר הבלתי נסבל שלה. היום אותם פוליטיקאים ואותם פרשנים תובעים מאיתנו להתפכח. השנה ומחצית האחרונות רק הוכיחו לנו עד כמה חשוב היה להמשיך להתבונן במה שקורה בשטחים.

ואם אסור היה לשתוק על שנים של כיבוש ושגרה מבצעית, ודאי שאסור להפנות מבט ממה שמתחולל בשנה וחצי האחרונות בעזה ובגדה. לכן, במהלך התקופה הזו לא רק שלא עצרנו - עבדנו בטורבו. ראינו עשרות חיילים וחיילות שנלחמו בעזה ושירתו בגדה; המשכנו להוציא סיורים לשטחים, ערכנו הרצאות ויצאנו להפגין בכל שבוע בסולידריות עם החטופים.

בשנה האחרונה הגיע אלינו גל של עדים, ולכן הרחבנו את מחלקת איסוף העדויות שלנו ואנחנו פועלים במרץ לאסוף, לאמת ולפרסם את העדויות שלהם. לשבור שתיקה זה אף פעם לא קל, אבל החיילים האלה מספרים לנו על מציאות משוגעת, חסרת תקדים. הם מדברים תחת צונאמי של התלהמות, גזענות וניסיונות השתקה. זה דורש אומץ שקשה לדמיין.

בזכות העדויות האלה, שגם פורסמו בכמה מהעיתונים הגדולים בישראל ובעולם, סייענו לחשוף את העינויים בשדה תימן ואת השימוש הנרחב במגנים אנושיים; ובזכותן למדנו גם על הוראות פתיחה באש מתירניות; על ההשמדה השיטתית שנעשה בחסות יצירת "אזורי חיץ"; על עליית המדרגה באלימות בגדה; על הדרכים שבהן גורשו קהילות שלמות מבתיהן. זו עבודה מטורפת, אינטנסיבית, ולעתים קרובות - קשה נפשית. אנחנו לא מתכוונים להוריד את הרגל מדרושית הגז, אבל כדי שנוכל להמשיך לפעול בהיקפים כאלה למרות המגבלות והאתגרים שהמציאות המחריפה מציבה בפנינו, אנחנו זקוקים עכשיו לתמיכה. ממש כמו לפני שנה, גם הפעם חשוב לנו מעגל התומכים שלנו.

הצבנו לעצמנו יעד של גיוס מיליון שקל. גבוה, אבל אפשרי. תורמים שלנו אף התחייבו להכפיל כל שקל שנגיס, כך שכל תרומה תהיה שווה פי שניים. התמיכה הכספית כעת תהיה נקודת הפתיחה לקמפיין שבקרוב מאוד נשיק לקהל הרחב, ואנחנו מקווים שזו תעודד את שאר התומכים שלנו לתרום בעצמם.

בזכות התרומה שלכם, נוכל להמשיך גם השנה לאסוף עדויות של חיילים וחיילות שבחרו לשבור; להוביל אלפי אנשים מישראל ומרחבי העולם לסיוורים בחברון ובדרום הר חברון כדי שיראו במו עיניהם איך נראה כיבוש; לספק לציבור, למקבלי החלטות ולעיתונאים מידע מדויק, אמין ומימן; לעודד מקבלי החלטות בישראל ובעולם לפעול לסיום השליטה הישראלית בשטחים הכבושים ובתושביהם ולהכשיר דור חדש של פעילות ופעילים ישראלים מתנגדי כיבוש באמצעות תוכניות העומק החינוכיות שלנו.

נדב וימן, מנכ"ל שוברים שתיקה

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102



דברים בשם אומרם

מהנעשה בממלכת השב"כ

"על פי עדויות שהגיעו ל'הארץ', מאז 7 באוקטובר שב"כ הפך לצנזור של חופש הביטוי בחברה הבדואית. כל ביקורת על המדינה, ברשתות או אפילו בווטסאפ, עלולה לגרור חקירה - וגם פעילים נגד הריסות הכפרים בנגב, וכן נשים וקטינים ספגו איומים ועברו חיפושים משפילים. 'כל אחד מכיר מישהו שזומן לחקירה', אומר פעיל חברתי, 'התחושה היא שאסור לדבר. אנחנו מתקרבים למציאות של משטרת מחשבות'."

עדן סלומון, "הארץ", 11.5

איומי סגירת 'כאן' עושים את שלהם

"שר התקשורת שלמה קרעי מנהל כבר תקופה ארוכה קמפיין אגרסיבי נגד תאגיד השידור הציבורי. זאת, בנוסף להצעות חוק שונות ומשונות שהגישו חברי כנסת משולי הליכוד ושנועדו לפגוע בשידור הציבורי. אך מבדיקה מקיפה עולה כי חברי קואליציה מתראיינים ב'כאן 11' פי שלושה מהאופוזיציה. מחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת העלה כי 75% מהראיונות שנערכו ב'כאן 11' עם חברי כנסת וממשלה היו עם חברי קואליציה, וברשת ב' הם היוו 60% מהראיונות."

יסמין גואטה, "דה מרקר", 6.5

הערבים לא רצויים בערוץ 14

"בדיקות ממוקדות שנערכו בעבר העלו כי ערוץ 14 הוביל את ההסתה נגד החברה הערבית בישראל בחודש הראשון שלאחר מתקפת חמאס ב-7.10 ובלט בהתעלמותו מכך שבין החטופים ע"י חמאס היו גם בדואים. כעת, בדיקת שתי התוכניות המרכזיות והפופולריות בערוץ, 'מהדורת החדשות' ו'הפטריוטס', מלמדת כי בערוץ 14 מדירים כמעט לחלוטין את החברה הערבית. ב'הפטריוטס' רק 0.8% מהדוברים היו מקרב החברה הערבית בישראל ואילו במהדורת החדשות המרכזית הנתון היה נמוך עוד יותר - 0.5%. במהלך שנת 2024 הופיעו במהדורת החדשות המרכזית של ערוץ 14 כ-7,800 דוברים, רק 39 מהם היו ערבים. בהשוואה למהדורות החדשות המרכזיות בערוצי הטלוויזיה האחרים, זו של ערוץ 14 ניצבת במקום האחרון, עם שיעור ייצוג נמוך אף יותר מהשיעור המביש בפני עצמו של מהדורות חדשות 13 וקשת 12. רק ערבי אחד הופיע באולפן 'הפטריוטס' בגופו, והיה זה דווקא מי שלא מייצג בשום צורה את הרוב המוחץ של החברה הערבית בישראל: פעיל ההסברה יוסף חדאד."

אורן פרסיקו, "העין השביעית", 4.5



פעילים להחזרת החטופים בדרכם לשגרירות ארה"ב בתל-אביב ביום שני השבוע, 12 במאי (צילום: חיים גולדברג / פלאש 90)

ספוילר: האינטרסים של ארה"ב קובעים

האפשר – מה שמעורר תדהמה ותבהלה בממשלת הימין. מאז תחילת השבוע ממלאים ראש הממשלה ושריו-סריסיו פיהם מים לפי בקשתו המפורשת של נתניהו. רק השר דודי אמסלם מהליכוד מתח במליאת הכנסת ביקורת על הנשיא האמריקאי ואמר: "טראמפ הרבה פעמים משתנה מפה לפה, שאלה של מזג אוויר ומצב רוח. לכן אנחנו לוקחים את זה בחשבון". לדבריו, "השיח עם הנשיא ואנשיו כל הזמן מתבצע. באופן חשאי, לא צריך לדבר על זה בתקשורת. אנחנו עוקבים על זה באופן מדויק, וגם חוששים קצת". אמסלם הוסיף: "ישראל חזקה זה אינטרס אמריקני, סעודי וירדני. בגללנו, לא יודע מה היה קורה עם כל המשטרים האלה. אבל מדינת ישראל בסוף צריכה להבין, אף ידיד שלה לא יבוא להילחם במקומה". מה שדווקא אמסלם צריך להבין הוא שהאינטרסים האימפריאליסטיים של ארה"ב חזקים יותר והם הקובעים – גם עבור מדינת החסות הנלחמת עבורם בכל עת.

שמואל אורניץ

ח"כ עודה: מלחמה והרג לא יחזירו את החטופים

ח"כ איימן עודה, יו"ר סיעת חד"ש-תע"ל, אמר השבוע (12.5) בישיבת סיעתו: "המלחמה חייבת להסתיים עכשיו – אין פתרון צבאי. ישנה רק דרך אחת: פתרון מדיני". עודה תקף בחריפות את ממשלת הימין וקרא לעצירת המלחמה ולהגעה להסכם מדיני שיביא ביטחון לשני העמים. "כל העולם כבר מבין את מה שאנחנו אומרים מהיום הראשון – המלחמה הארוכה הזאת חייבת להסתיים, להסתיים עכשיו", אמר והוסיף: "כולם מבינים את זה – חוץ מהממשלה בראשות סמוטריץ', בן גביר ונתניהו, משולש הרוע". לדבריו, "מי שמתעקש להמשיך במלחמה במקום לפעול להשגת הסכם בוחר במלחמת השמדה נגד העם הפלסטיני. הוא לא הצליח, והוא גם לא יצליח – אך הוא מספסר בחיים של כולנו". עודה הדגיש: "החטופים לא ישובו דרך עוד הרג והפצצות – רק דרך עסקה כוללת. אין פתרון צבאי. יש רק פתרון מדיני. הסכמים – ולא עוד הרוגים – הם שיביאו ביטחון". לסיום קרא ח"כ עודה לכל מנהיגי האופוזיציה להתייצב מאחורי הקריאה הברורה והדחופה ביותר: "למען הילדים שלנו, למען החיים שלנו, אנחנו חייבים לעצור את המלחמה הזאת, לעצור את מדיניות ההרעבה הנפשעת."

שעות ספורות לפני שחרורו של החייל עידן אלכסנדר משבי החמאס (13.5), עשו מאות מפגינים למען שחרור החטופים את דרכם מכיכר המוזיאון ("כיכר החטופים") אל שגרירות ארה"ב בתל-אביב ובידיהם כרזה גדולה בשפה האנגלית בה נכתב: "בטראמפ נשים מבטחנו".

כל מי שהחזיק בידיו שטר של דולר מכיר את המוטו "בְּאֵל נָשִׁים מְבַטְחֵנוּ", שאומץ רשמית בארה"ב בשנת 1956 בשיאה של ההיסטוריה המקארטיסטית. הקונגרס חוקק אז חוק שקבע את המשפט כמוטו לאומי רשמי, על מנת להבדיל את ארה"ב מהקומוניזם האתאיסטי. מובנת הסיבה בגינה אימצו אותו בני משפחות החטופים: להודות לטראמפ על פועלו להחזרת החייל החטוף האמריקאי-ישראלי בעקבות מו"מ ישיר עם חמאס ולהביע אי-אמון בראש הממשלה האמריקאי-ישראלי בנימין נתניהו.

אך עם כל ההבנה לרגשות של המשפחות ושל הפעילים למען החטופים – אין לשים מבטחנו בטראמפ. מן המפורסמות היא שלא ניתן לסמוך על הבטחותיו (את נתניהו הזכרנו?). בהלכה נאמר מפורשות שאין לישון במיטה בין מזרח למערב, אלא יש לכוונה כשראשה לצפון ומרגלותיה לדרום. במקרה של טראמפ והחטופים, אין כל ודאות באיזה צד של המיטה יתעורר הנשיא האמריקאי מחר בבוקר. דבר אחד ברור: טראמפ תומך באופן פעיל בטבח שמבצעת ישראל בפלסטינים ברצועה ובנישולם מאדמתם בגדה, והציג תוכנית לטיהור אתני של עזה – לשמחת הימין הגזעני בישראל.

לשקם את ההגמוניה האמריקאית

טראמפ הפכפך, אבל יש לו מטרה אסטרטגית חד-משמעית: לשקם את ההגמוניה האמריקאית בעולם – כולל במזרח התיכון. זו התכלית של ביקורו המתקשר בימים אלה בסעודיה ובנסיכויות המפרץ. מבחינתו, כל האמצעים כשרים להשגת המטרה – הפצצות על תימן כדי למנוע התקפות על צי הסוחר וספינות חיל הים של ארה"ב (ולאו דווקא כדי למנוע ירי טילים לישראל); דרישה לפטור מתשלום דמי מעבר בתעלת סואץ של אוניות בבעלות אמריקאית; חתירה להסכם גרעין עם איראן ביד אחת וביד השנייה – אספקת טכנולוגיה גרעינית לסעודיה (לצרכי שלום, כמובן); חתימה על חוזים במאות מיליארדי דולרים עבור התעשיות הצבאיות של ארה"ב. איומים, הבטחות, סנקציות וגם פעולות צבאיות הם האמצעים שבידי טראמפ בניסיונו לשכנע את בני שיחו. לפי העיתונות האמריקאית, טראמפ רוצה להכריז במהלך ביקורו באזור על מתווה לסיום המלחמה בעזה מהר ככל

באו"ם שוללים את תוכנית הסיוע של הממשלה לה מונד: הרס שיטתי של רפיח

המזכ"ל אנטוניו גוטרש הדגיש שהאו"ם לא ישתתף בשום הסדר שאינו מיישם את העקרונות ההומניטריים – אנושיות, ניטרליות ועצמאות. חאק הוסיף כי לפני כמה ימים התקיים מפגש בין משרד התיאום ההומניטרי של האו"ם ושותפיו לבין נציגי ארצות הברית, וזאת כחלק מהשיח המתמשך סביב אופן הבטחת הגישה לסיוע ההומניטרי ברצועת עזה בהתאם לעקרונות ההומניטריים.

60 שנה ל'זו הדרך'

ארנון בר דוד מגרש את העיתונאים מההסתדרות

יו"ר ההסתדרות ארנון בר-דוד התייחס בשבוע שעבר ל"שביתת המחלה" של המורים. מתברר שזו מחלה מדבקת ובר-דוד מחוסן היטב נגדה. "אי אפשר שחלק מהתלמידים ילמדו וחלק לא. יש פסיקה של בית הדין והסכם עם האיגוד - צריך לחזור לעבודה", אמר והוסיף: "היו"ר של ההסתדרות המורים הגיעה להסכם - ואז הרימה מרד. יש תחושה של אנרכיה". אשר לדרישות לשביתה כללית במשק, הבהיר בר-דוד כי קיבל "החלטה אסטרטגית לא להטביע את המדינה בזמן מלחמה". לדבריו, "אני יכול לגרום לאנרכיה מטורפת - אבל זו לא הדרך שלי. יש פה מלחמה, הרוגים, פצועים - וצריך גם לנהל כלכלה".

נשמע מוזר שמי שמתיימר להגן על העובדים תוקף דווקא עובדים השובתים למען זכויותיהם ואינו מוכן להפעיל את הכוח הארגוני שבידיו כדי לשים קץ למלחמה ולממשלת הימין. אבל זו התנהגות עקבית ממי שנבחר בסיסמא "ההסתדרות ללא פוליטיקה".

בגיליון "זו הדרך" מ-30 באוקטובר 2019 פורסמה ידיעה הבאה: "ארגון העיתונאים הלוחם עזב את ההסתדרות. בפועל היה זה מהלך כוחני שהוביל היו"ר ארנון בר-דוד, במטרה להוציא את העיתונאים משורות ההסתדרות. כהרגלה, עובדת הנהגת ההסתדרות בניגוד לאינטרס המעמדי. במקום לאחד עובדים, היא מגרשת אותם משורותיה. הקמת ארגון העיתונאים היא יוזמה שיצאה מקבוצת העיתונאים הצעירים באגודת העיתונאים בתל-אביב שלא היו שבעי רצון מניהול העניינים באגודה. במרוצת השנים הפכה אגודה זו למועדון גמלאים והפסיקה לתפקד כאיגוד מקצועי, ולכן יזמו הצעירים את ההצטרפות אל ההסתדרות."

"בהוציאה את העיתונאים משורותיה, מגלה הנהגת ההסתדרות עקביות ראויה לגנאי. בשבועיים האחרונים התחוללו התקוממויות עממיות ומעמדיות בשורה של מדינות בפרופריה הקפיטליסטית, בהן לבנון, עיראק, אקוודור וצ'ילה. בכל המדינות הללו, הצטרפו האיגודים למפגינים ואף הכריזו שביתות כלליות. במחאה החברתית בישראל בקיץ של 2011 התנכרה ההסתדרות למאבק ההמוני חרף העובדה שחלק גדול מהמפגינים היו שכירים וביניהם חברי ההסתדרות רבים", נכתב ב"זו הדרך" עוד באוקטובר 2019.

"מתחילת מארס, הורס הצבא הישראלי באופן שיטתי את העיר רפיח, בה התגוררו לפני המלחמה יותר מ-200 אלף פלסטינים" - פורסם השבוע בעיתון הצרפתי "לה מונד".

בכתבת תחקיר על בסיס צילומי אוויר מהשבוע האחרון נאמר: "באמצעות חומרי נפץ וציוד הנדסי כבד, הורס הצבא הישראלי שכונה אחר שכונה, כולל כל התשתיות האזרחיות, הבתים ואף חלקות חקלאיות". לדברי העיתון, "ישראל לא מסתירה שהיא רוצה להפוך את האזור שנהרס כליל לאזור ביטחון עבור כל האוכלוסייה הפלסטינית במסגרת כיבוש רצועת עזה".

על פי דיווח בסוכנות הידיעות וואפא, מאז 2 במארס סגרו כוחות הכיבוש לחלוטין את המעברים לרצועה - לא נכנסים סחורות, מזון, תרופות ודלק. תשתיות ההצלה קרסו, התחנות לחלוקת מזון נסגרו בהיעדר אספקה, והאוכלוסייה חשה רעב מוחשי. בשבוע שעבר הודיעה הארגון "המטבח המרכזי העולמי", אשר מאז תחילת המתקפה סיפק יותר מ-130 מיליון מנות מזון 26 מיליון כיכרות לחם, כי הפסיק את פעילותו בעזה בשל היעדר מוחלט של אספקת מזון ודלק. הארגון מדגיש, כי לא ניתן לבשל מנות חדרות או לאפות לחם כל עוד חוסמים כוחות הכיבוש את הכניסה לעזה.

יצוין שבאו"ם הביעו שוב התנגדות לתוכנית של ממשלת הימין להכנסת סיוע לעזה באמצעות תאגידים אמריקאיים. באו"ם הבהירו כי מדובר במנגנון שנועד, כלשונם, "לבסס שליטה ולהגביל את האספקה לקלוריה האחרונה ולגרום הקמת האחרון". סגן דובר האו"ם, פרחאן חאק, ציין כי

עתירה לבג"ץ: ערוץ 14 מסית לרצח עם

לבג"ץ הוגשה בשבוע שעבר עתירה בדרישה לחקור את ערוץ 14 בגין חשד להסתה לרצח עם, להסתה לאלימות ולהסתה לגזענות. את העתירה הגישו עורכי הדין מיכאל ספרד ועינת גייר בשם הבלוק הדמוקרטי הישראלי, התנועה לרגולציה הוגנת ומכון זולת לשוויון וזכויות אדם.

העתירה מבוססת על תיעוד מקיף של למעלה מ-250 התבטאויות שנאמרו בערוץ ב-18 החודשים האחרונים - מאז תחילת המלחמה. "בעולם קיימים תקדימים משפטיים בינלאומיים בהם הורשעו מנהלי כלי תקשורת שהפיצו הסתה שיטתית בתקופות של סכסוך אלים", נמסר.

לדברי העותרים, "ערוץ תקשורת שמצוי בכל בית בישראל, שצופים בו חיילים וקצינים שפועלים בשמה של מדינת ישראל בעזה, הפך מכונת הסתה לביצוע פשעי מלחמה, לאלימות ולגזענות". העתירה מדגישה את האחריות המיוחדת המוטלת על כלי תקשורת בעת סכסוך, ואת הסכנה הטמונה בשימוש בהם להפצת שנאה והסתה. בעתירה צוין כי יש לחקור את אחריותם של מנהלי הערוץ, עורכיו ובעליו, ולא להסתפק בחקירת דוברים ספציפיים, שכן "היקף האמירות המסיתות ושכיחותן בשידורי ערוץ 14 מצביעים על קו מערכתי".

שיחה על נכבה, השתקה ושיבה



טקס יום הנכבה באו"ת, מאי 2024 (צילום: זוהר דור)

לוועדות משמעת. זה עבד – סטודנטים רבים פוחדים עכשיו ולא רוצים לעסוק בפוליטיקה.”

”בשנה שעברה, כשרצינו לארגן את הטקס בזמן המלחמה, כולם אמרו לנו שאנחנו משוגעים – גם בתאי הסטודנטים האחרים ואפילו בהנהגת המפלגה הקומוניסטית. אבל הבנו שאם נכנע לאיסור המשטרה, לא יהיו יותר טקסים בשנים הבאות. התעקשנו לארגן את הטקס לבד ולא להתייחס, כדי שהסטודנטים הפלסטינים יראו שלא צריך להוריד את הראש. פנינו לבג”ץ נגד איסור המשטרה לקיים את הטקס, וערב לפני הדיון (שנקבע לבוקר הטקס) המשטרה התקפלה וחזרה בה מהאיסור. זה היה אחד ההישגים הגדולים שלנו בשנה שעברה”, סיפרה. “תמיד מרגש לראות סטודנטים פלסטינים שמגיעים בפעם הראשונה לטקס ומבטאים את הזהות הלאומית שלהם”, הוסיפה.

איך מממשים את זכות השיבה

בדבריה הציגה נועה לוי מודל אפשרי למימוש זכות השיבה, אותו גיבש צוות חשיבה בו לקחה חלק. לדברי לוי, “מדברים יותר על הנכבה ופחות על השיבה, כי קשה יותר לדבר על השיבה. אך צריך לדבר עליה, משום שפתרון הסוגייה הפלסטינית קשור בהכרח בזכות השיבה”. בבסיס המודל, אמרה, נמצאת ההכרה בעיקרון כי לכל פליט פלסטיני יש זכות לשוב למולדתו. כדי לממש זאת, יש להתייחס לשיבה כחלק ממדיניות הגירה כוללת.

המודל שהציגה לוי כולל הבחנה בין פליטים בעלי אזרחות זרה לבין תושבי מחנות פליטים או חסרי מעמד. האחרונים יהיו בעלי עדיפות גבוהה יותר במימוש זכות השיבה, ויפתח בפניהם מסלול התאזרחות על בסיס קהילתי. לעומת זאת, לפליטים בעלי אזרחות זרה יפתח מסלול התאזרחות אינדיבידואלי. כלומר, יתאפשר להם לבקר, ללמוד או לעבוד בארץ באופן חופשי. מי מהם שיבחר להשתקע בארץ יוכל להתאזרח באופן הדרגתי. לדברי לוי, הפלסטינים אזרחי ישראל יוכלו לשמש מתווכים בתהליך זה, ולכן צריך לחזק מבחינה תשתיתית.

לוי הוסיפה: “המודל הזה נשמע כמו פנטזיה במציאות הישראלית הנוכחית, אך הוא נועד להראות כיצד ניתן לממש את זכות השיבה באופן מציאותי מבלי לפגוע באוכלוסייה הקיימת בארץ. כדי שחזון השיבה יהיה משכנע, צריך לדבר עליו באופן קונקרטי”. בסיכום דבריה אמרה: “הסכם הוא הסדר פרגמטי, אבל צריך להיות בו גם צדק”.

אסף טלגם

“הנכבה לא הייתה אירוע חד-פעמי שהתרחש ב-1948. היא המשיכה בנגב ב-1956 עם העקירה של כפרים ערביים-בדואיים וריכוז תושביהם במובלעות, ושוב ב-1967 בגולן ושוב ב-1982 עם גירוש פלסטינים ממחנות הפליטים בלבנון. כעת מבצעת ישראל נכבה נוספת בעזה. אך למעשה כל הנכבות הללו נכשלו. ישראל אמנם הצליחה בגירוש, אבל לא הצליחה לפתור או לחסל את הסוגייה הפלסטינית” – אמר השבוע ג’עפר פרח, מנהל מרכז מוסאווה לזכויות האזרחים הערבים בפאנל שנערך במועדון הגדה השמאלית בתל אביב ביוזמת חד”ש תחת הכותרת: “רדיפה, השתקה ושיבה: שיחה על הנכבה”. עם פרח השתתפו בשיחה אלין נסרה, חברת הנהגת חד”ש סטודנטים, ונועה לוי, סגנית יו”ר חד”ש.

עוד אמר פרח: “יש מי שסבורים שאפשר להגיע לפתרון שתי המדינות בלי להתייחס לשאלת הפליטים. זו אשליה, כי לא יהיה שלום בלי צדק. אמנם לא יהיה צדק מוחלט, אבל אפשר לפחות להתנצל, לקחת אחריות ולבנות עתיד המבוסס על אמת והכרה בעוולות. שליש מאזרחי ישראל הפלסטינים הם פליטי הנכבה. לכן חלק חשוב מתפקידנו הפוליטי הוא לפנות לציבור היהודי”.

“החובה שלנו לדבר על הנכבה מאלצת אותנו לעסוק בפצע שלא הגלוי. כבן למשפחה שחוותה את הנכבה, קשה לי לדבר על הפרטים עד היום. אבל יש לכך חשיבות במאבק לשחרור. לא כדי לבכות, אלא כדי לשחרר את עצמנו ואת הישראלים”, הדגיש. פרח הוסיף: “כשאני מתווכח עם ציונים שלא רוצים שנדבר על הנכבה, אני אומר כי לנו, הפלסטינים, היה בית ספר טוב. אתם, היהודים, המשכתם לדבר על הארץ ועל בית המקדש אחרי אלפיים שנות גלות – אז אתם רוצים שנשכח את המולדת שלנו אחרי 80 שנה?”.

מתעקשים לספר את הסיפורים

אלין נסרה, סטודנטית למגדר באוניברסיטת תל אביב ופעילה בתא הסטודנטים של חד”ש, הציגה את עצמה כילידת הכפר אבו סנאן ו”דור שלישי לנכבה”. לדבריה, “סבי גורש מהכפר כוויכאת – כיום קיבוץ בית העמק. גדלתי בנוער הקומוניסטי עם מודעות לנכבה ולמתח בינה לבין האזרחות הישראלית שלי”.

בהמשך סיפרה על מעורבותה בארגון טקס הזיכרון לנכבה המתקיים מדי שנה באוניברסיטת תל אביב ביוזמת תא חד”ש. לדבריה, “טקס יום הנכבה הוא לא כמו כל פעילות אחרת בתא הסטודנטים. זו ה-פעילות. זו מסורת שהתחלנו בה לפני 14 שנים, בתגובה ל’חוק הנכבה’ שאסר על אזכור הנכבה במוסדות ציבור. בטקס אנחנו מספרים את סיפוריהם של פלסטינים שגורשו מבתיהם – בשתי שפות. חשוב לנו שהקהל היהודי ישמע את קולנו. אנחנו לא מקיימים את הטקס בשביל לדבר עם עצמנו, אלא שואפים לבנות שותפות בין סטודנטים ערבים ויהודים”.

נסרה הוסיפה: “לאורך השנים זה נהיה יותר קשה. ארגונים כמו ‘אם תרצו’ מתנכלים לטקס ומנסים לתקוף אותנו. כמה פעמים בשנים האחרונות עצרה המשטרה משתתפים בטקס כדי להרתיע את הסטודנטים. גם הנהלת האוניברסיטה מנסה למנוע מאתנו לעסוק בפוליטיקה. מאז תחילת המלחמה, הסטודנטים הפכו אחת המטרות העיקריות של דיכוי האזרחים הערבים עם מעצרים על פוסטים ברשתות החברתיות וזימון

שיחה עם מזכ"ל מק"י עאדל עאמר על הזירה הפוליטית הפלסטינית

ישראל חותרת לנטרל את הנהגת אש"ף

כיצד מגיבים לכך הפלגים הפלסטיניים? האם אימצו אסטרטגיה חדשה?

היו כמה סבבים של משא ומתן בין הפלגים הפלסטיניים במטרה לסיים את הפילוג: הסכמי קהיר, הסכמי מוסקבה, ולאחרונה הסכמי בייג'ין. אני חושב שהמציאות הפלסטינית כעת מחייבת אחדות של כל הכוחות הפלסטיניים ואימוץ אסטרטגיה משותפת לשימור הפרויקט הפלסטיני להשגת עצמאות. האתגרים הם גדולים מאוד וקיימות סכנות. מלחמת ההשמדה היא לא רק השמדה פיזית אלא גם השמדה של זכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני. עזה הפכה למקום שאי אפשר לקיים בו חיים נורמליים ואפילו בסיסיים. מה שקורה בגדה הוא מהלך של ביתור לקנטונים; של מצור על כל הערים וסביבותיהן; של סלילת כבישי אפרטהייד שאסור לפלסטינים לנוע בהם. המטרה של צעדים אלה היא רמיסת האפשרות לקיום מדינה פלסטינית עצמאית. מול הפרויקט הישראלי הזה חיוני שהפלסטינים יגבשו אסטרטגיה המתמודדת עם האתגר. התמודדות זו מחייבת אחדות ארגונית סביב הפרויקט ההיסטורי הפלסטיני אותו אימץ אש"ף בשנות השבעים: מדינה בצד מדינה.

במקביל יש לגייס את הקהילה הבינלאומית לתמיכה בעיקרון זה. יש לאמץ בשתי ידיים את היוזמה הצרפתית להכרה במדינה פלסטינית ולקדם אותה ביתר שאת. הנהגת אש"ף חייבת להוביל את המערכה לקידום ההכרה הבינלאומית במדינה פלסטינית.

מה תפקידו של השמאל הפלסטיני בתנאים אלה?

לשמאל הפלסטיני על כל מרכיביו יש תפקיד היסטורי חשוב באיחוד הכוחות הפוליטיים הפלסטיניים. זה תפקיד שהשמאל מנסה לבצע, אך הימשכות המלחמה ואכזריותה מחבלות במאמציו. חובתם של כוחות השמאל לאחד את הכוחות הפוליטיים הפלסטיניים ואת העם הפלסטיני כולו סביב הפרויקט הפוליטי לסיום הכיבוש, להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגבולות יוני 1967, עם ירושלים המזרחית כבירתה, ולכיבוד זכות השיבה של הפליטים. הצעד הראשון הוא - העמקת האחדות הפלסטינית דרך חיזוקו של אש"ף והרחבת שורותיו.

בתקופת המלחמה קיימה הנהגת מק"י פגישות עם הנהגת מפלגת העם הפלסטיני. מה היה תוכן?

מאז אוקטובר 2023 קיימנו כמה פגישות עם מפלגת העם, בעיקר סביב המאבק המשותף נגד המלחמה והדיכוי הפוליטי של מתנגדיה. נציגי מפלגת העם סיפרו לנו על פעילותם ועל ההצעה שהגישו לכל הכוחות הפוליטיים הפלסטיניים בסוף חודש מרס 2025 במטרה להפסיק את מלחמת ההשמדה. עיקר היוזמה: אחדות הכוחות הפוליטיים הפלסטיניים, כולל חמאס, במטרה לעצור את המלחמה; הגנה בינלאומית על העם הפלסטיני, לרבות בגדה המערבית; ערובות בינלאומית וערבית להקמת מדינה פלסטינית עצמאית; והשעיית המאבק המזויין. התקופה הנוכחית מחייבת חשיבה פלסטינית מעמיקה ועמידה עיקשת על סיום הכיבוש ומימוש הזכות להקמת מדינה.

אסף טלגם



עאדל עאמר, מזכ"ל מק"י, נואם בעצרת בסיום הפגנת ה-1 במאי בצרת החודש (צילום: זו הדרך)

"לשמאל הפלסטיני יש תפקיד היסטורי חשוב באיחוד הכוחות הפוליטיים הפלסטיניים" – ציין השבוע עאדל עאמר, מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הישראלית, בשיחה עם "זו הדרך" על הפוליטיקה הפלסטינית בעקבות המלחמה בעזה.

בצל מלחמת ההשמדה בעזה, האם חלו שינויים בזירה הפוליטית הפלסטינית?

בוודאי. יש ותהיה למלחמה השפעה על הזירה ועל המפה הפוליטית הפלסטינית. עם זאת, יכול להיות שעדיין מוקדם להצביע על עומק השינויים ואופיים. מה שברור הוא שישיראל משקיעה מאמצים אדירים בכפיית מציאות חדשה על העם הפלסטיני ועל הארגונים הפלסטיניים. היא שואפת להשמיד את חמאס, לא רק כארגון שדוגל במאבק מזוין אלא גם ככוח פוליטי, ולרוקן מתוכו את כלל הארגונים החברים באש"ף. האם תצליח בכך – עוד מוקדם לקבוע.

לפני המלחמה, ישראל הרשמית פעלה דווקא לשמר את שלטון חמאס בעזה כמשקל נגד לאש"ף, וכדי למנוע

התקדמות ליישום פתרון שתי המדינות...

זה נעשה במטרה לקבע את הפילוג הפנים-פלסטיני, המשרת את האינטרסים של ממשלת ישראל. אך מאז פרוץ המלחמה, קשה להצביע על איזושהי אסטרטגיה ישראלית לבד מאסטרטגיית ההשמדה – של העם הפלסטיני ושל הכוחות הפוליטיים שלו. נגד חמאס ישראל משתמשת בנשק, ונגד הרשות הפלסטינית והארגונים החברים באש"ף היא משתמשת בשיטת הנטרול – ריקון הרשות ואש"ף מכל תוכן שלטוני ומיכולת להשפיע על תהליכים בשטחים הכבושים. לכן ישראל נמנעת מכל שיתוף פעולה עם הרשות, חוסמת את העברת כספי המסים הפלסטיניים המאפשרים לרשות לפעול, ומעמיקה את שליטתה בשטחי C ו-B בגדה המערבית. זה ביצוע דה-פקטו של תוכנית סמוטריץ' לסיפוח השטחים הכבושים. כך מנסה ישראל לעצב מחדש את הזירה הפלסטינית. כל התהליכים והפשעים האלה מנוגדים הן להסכמים בין הרשות הפלסטינית לבין ישראל והן לחוק הבינלאומי.



"הפסקת אש עכשיו, הפסיקו לשלוח נשק לישראל": פעילות איגוד עובדי הרפואה הבריטי מפגינות בלונדון, יולי 2024 (צילום: "מורנינג סטאר")

כתבת תחקיר שפורסמה ב'הומניטה' חושפת: נתיבי הנשק מארה"ב ומאירופה לישראל

ארה"ב לישראל ו"הכל נעשה במסגרת החוק". כשבוע לפני ההפגנה חשף אתר החדשות המקומי דאנוואטש, כי 14 אוניות מכולה בבעלות מארסק הובילו אלפי טונות של ציוד אמריקאי לישראל במהלך 43 הפלגות בין אוקטובר 2023 לספטמבר 2024. בהמשך להפגנות נגד מארסק נערכו מחאות בנמלי צרפת, ספרד, מרוקו ואיטליה – לרוב בהובלת איגודי עובדים.

נמרוד עובד

בריטניה: אחד בלב ואחד בפה

בעקבות המחאות ההמוניות נגד המלחמה, ולמרות ההכרזה של ממשלת הלייבור בבריטניה בספטמבר האחרון בדבר השעיית עשרות רישיונות לייצוא נשק לישראל, עולה מניתוח נתוני סחר החוץ כי חברות מהממלכה המשיכו לשלוח אלפי פריטים צבאיים – כולל תחמושת. כך פורסם בשבוע שעבר (7.5) ב"גרדיאן" היוצא לאור בלונדון.

לפי התחקיר, מאז ההכרזה יוצאו 8,630 פריטים בקטגוריה "פצצות, רימונים, טורפדו, מוקשים, טילים ותחמושת מלחמה דומה וחלקיהם – אחרים". בנוסף לכך, בוצעו בתקופה זו ארבעה משלוחים של 146 פריטים תחת קוד המכס "טנקים וכלי רכב קרב משוריינים אחרים, ממונעים, בין אם מצוידים בנשק ובין אם לאו, וחלקיהם של כלי רכב כאלה".

כמו כן עולה מהכתבה, כי 14 משלוחים של פריטים צבאיים הועברו מבריטניה לישראל מאז אוקטובר 2023, 13 מהם במטוסים שנחתו בנתב"ג, ואחד דרך הים לנמל חיפה – משלוח שלבדו הכיל 160 אלף פריטים. המשלוחים, בשווי כולל של כ-2 וחצי מיליון שקל (כ-500 אלף פאונד), בוצעו לאחר שממשלת בריטניה השעתה לכאורה את רישיונות יצוא הנשק בספטמבר. בתחקירם עשו העיתונאים שימוש בנתוני הייבוא שמפרסמת רשות המיסים הישראלית.

מטרת התחקיר – לחשוף מה ישראל יכולה הייתה לייבא מבריטניה במסגרת 200 רישיונות הייצוא שנותרו בתוקף למרות האיסור הנרחב. המחקר עוסק בשבעת החודשים הראשונים (עד מארס) של יישום האיסור שהטילה ממשלת הלייבור.

נ"ע

העיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה" פרסם ב-4 במאי כתבת תחקיר בדבר הדרכים בהן ארה"ב מעבירה נשק, תחמושת וחלקי חילוף למכונת המלחמה הישראלית. אמנם המקור העיקרי לנשק הוא ארה"ב (בעת ממשל טראמפ ולפניו), אך גם מדינות אירופיות בהן בריטניה (ר' ידיעה בעמוד זה), גרמניה ואף צרפת מוסיפות לקיים קשרים ביטחוניים עם ישראל.

המקרה של צרפת מעניין במיוחד משום שממשלת פריס מוצגת בידי ממשלת הימין כ"ממשל עוין". זאת עקב הצהרותיו של הנשיא עמנואל מקרון בדבר "ההכרה בקרוב במדינת פלסטין". מקרון אף שלח מסר מוקלט לוועידת השלום העממית שנערכה ביום שישי האחרון (9.5) בבנייני האומה. אחד המרואיינים בכתבה, בנואה מורצ'יולה, העומד בראש "הארגון למדיניות ביטחונית אתית", ציין שצרפת מפרה את החוק הבינלאומי, בייחוד את האמנה הבינלאומית לסחר בנשק מ-2013, שצרפת בין חותמיה, האוסרת על מכירת נשק למדינות האחראיות לפשעים נגד האנושות.

הכתבה מדווחת גם על גל מחאות נגד חברת הספנות מארסק המובילה את רוב משלוחי הנשק מארה"ב לישראל ושספינותיה פוקדות את נמלי אירופה והים התיכון. גל המחאות נגד החברה החל בסוף פברואר בעת שמשרת דנמרק התעמתה עם פעילים סביבתיים ועצרה 20 מפגינים במהלך מחאה נגד העברת נשק אמריקאי לישראל, שנערכה מול מטה חברת התובלה הימית מארסק בקופנהגן. המשטרה השתמשה באלות ובגז מדמיע כדי לפזר כאלף פעילי הסביבה שהפגינו במשך שעות מול חברת התובלה הימית הגדולה בעולם. יצוין שמארסק פועלת ב-135 מדינות, בהן ישראל, ומעסיקה יותר מ-100 אלף עובדים ברחבי העולם.

בין העצורים הייתה פעילת הסביבה גרטה טונברג. זו נעצרה בספטמבר אשתקד במהלך הפגנה באוניברסיטת קופנהגן נגד המלחמה בעזה, בה ניסתה יחד עם פעילים אחרים לחסום כניסה לבניין ההנהלה. המפגינים מול מטה מארסק קראו סיסמאות והניפו את הכרזות: "מארסק מרוויחה מרצח עם בעזה" ו"להפסיק את הקשרים עם מבצעי הטבח".

הנהלת מארסק מסרה כי היא מובילה לישראל לא נשק ותחמושת אלא מטענים במסגרת תוכנית הסיוע הצבאי של

התערבות אימפריאליסטית בצל ההסלמה בסודאן

כחלק מאסטרטגיה מחושבת ליצירת כאוס ולהכנת הקרקע לפתרון פוליטי המבוסס על דיקטטורה צבאית העוינת את שאיפות העם.

"הניסיון של השנתיים האחרונות הוכיח באופן חד-משמעי כי שני הצדדים הלוחמים אינם אלא שני צדדים של אותו מטבע. המלחמה המתמשכת אינה מסתירה את תפקידם המשותף בקידום אג'נדה אנטי-מהפכנית. מאז נפילתו של אל-בשיר, כוחות אזוריים ובינלאומיים – ובראשם ארה"ב – חותרים ליצור שותפות בין הצבא הסודאני לסייעות אזוריות מסוימות במטרה להגן על האינטרסים של האליטה מפני שינוי רדיקלי. אולם כוחות אלה נכשלים בעצירת הלחימה, ומציעים רק 'דאגה' נוכח העמקת המשבר ההומניטרי בסודאן שגורמים בינלאומיים מכירים בו כאחד החמורים ביותר בהיסטוריה המודרנית", נכתב.

"העם הסודאני ממשיך להתנגד לכל ממשלה דה פקטו – הן לזו שמרכזת בפורט סודאן והן לזו המתרחבת באמצעות שימוש בכוח צבאי. ללא הסכמה לאומית, אף לא אחת מהרשויות אינה יכולה להיחשב לגיטימית. הכרה באחד הצדדים הלוחמים תהיה בגידה בהקרבם של המרטרות ושל המיליונים שיצאו לרחובות בדרישה לחירות ולצדק", הדגישו.

לקראת הסדר אימפריאליסטי

המפלגה הקומוניסטית הסודאנית מצביעה על שינוי בעמדתה של ארה"ב כלפי המלחמה. שני הצדדים הלוחמים סובלים מהתשה צבאית וכלכלית, וזאת למרות הסיוע החיצוני הרב שקיבלו. ארה"ב חוששת מהסלמת הסכסוך לממדי מלחמה אזורית שתערער את היציבות של משטרים פרו-אמריקאים ותאיים ישירות על אינטרסים אמריקאיים – במיוחד בנתיבי השיט הבינלאומיים בים האדום.

ארה"ב החייתה את אפיקי המשא ומתן המתקיים במדינות המפרץ, רמזה על הטלת סנקציות והחלה לתמוך במאמצים להקמת ממשלה אזורית שתוביל את מאמצי הסיוע ההומניטרי ואת שיקום המדינה. אך הקומוניסטים מציינים כי "ממשלה זו אינה אלא כסות אזורית למשטר צבאי-ניאו-ליברלי המבקש לשחזר את הסדר הישן, תוך הגנה על האינטרסים של ההון הגלובלי בסודאן וסיכול כל פרויקט אמיתי של שחרור לאומי".

על רקע זה מזהה המפלגה כי הצדדים הלוחמים חותרים להשיג פתרון פוליטי שיעצור את המהפכה, יחזק את המערכת הקפיטליסטית ויחזק את האליטות. "מול ונגד התפתחויות אלה, אנו פועלים להקמת חזית עממית רחבה שמטרתה לממש את סיסמאות המהפכה: חופש, שלום וצדק", נכתב.

הקומוניסטים הדגישו: "חיוני לאחד את הכוחות המהפכניים המחויבים לשינוי אמיתי סביב פרוגרמה ברורה ובלתי-מתפשרת של מאבק. המאבק למען סודאן חופשית ודמוקרטית אינו יכול להתקדם באמצעות פשרות עם אויבי העם, אלא דרך עמידה על זכויות ובנייה מחדש של המדינה מיסודותיה – על בסיס עקרונות הצדק החברתי והשוויון".

עוד מסר: "אנו קוראים לפעולה בקרב ההמונים – להקשיב לפחדים שלהם, לפעול לסיופוק צורכיהם, ולבנות ארגונים עממיים למאבק בשכונות, בכפרים ובמקומות העבודה, ולא לתת יד למזימות של פוליטיקה אליטיסטית. אנו מדגישים כי הניצחון האמיתי יושג ברחובות ולא בחדרי המשא ומתן. לעם הסודאני ישנה העוצמה הדרושה להתגברות על המשבר באחדותו, ברצונו הבלתי-מעורער ובהקרבתו האיתנה".

א. בן יאיר

בשבועות האחרונים חלה הסלמה במלחמת האזרחים בסודאן. מתקפות חדשות של הצבא ושל המורדים גרמו לעקירתם של מאות אלפי בני אדם מבתיהם. צבא סודאן פתח לפני כשלושה שבועות במתקפה באזור הבירה ח'רטום, ובתגובה יצאו המורדים למתקפה משלהם בחבל דרפור, בה נהרגו מאות בני אדם. 400 אלף איש נמלטו ממחנה הפליטים זמזם שבדרום המדינה, וזאת בגלל התפשטות הרעב והתקרבות כוחות המורדים.

לאחרונה דווח כי שליח מטעמו של שליט סודאן עבד אל-פתאח אל-בורהאן ערך ביקור חשאי בישראל. אל-בורהאן הודיע כי מדינתו מעוניינת בנורמליזציה עם ישראל ובאפשרות של חתימה על הסכמי אברהם. התמורה: תמיכה ישראלית בו וקידום תדמיתו אצל הממשל האמריקאי. זאת על רקע ניסיונם של הצדדים הנצים לזכות בגיבוי בינלאומי ובסיוע צבאי וזר לכוחותיהם הלוחמים.

מלחמת האזרחים שפרצה בסודאן לפני כשנתיים גבתה עד כה את חייהם של עשרות אלפים והפכה כ-12 מיליון איש לפליטים. למלחמה קדמה הפלתו של הרודן עומר אל-בשיר במהפכה עממית שפרצה בדצמבר 2018. מאז התאמץ צבא סודאן להיאחז בשלטון תוך הפניית עורף לדרישה העממית לכינון משטר דמוקרטי. באפריל 2023 פרצה המלחמה בין הצבא לבין מיליציות "ההתערבות המהירה", לאחר שאנשיה דחו את הוראת הממשלה לפרק את הארגון החמוש ולצרף את אנשיו לצבא סודאן.

בעקבות ההסלמה הנוכחית במלחמה, פרסמה המפלגה הקומוניסטית הסודאנית מסמך ובו ניתוח של המצב הפוליטי במדינה. במסמך נכתב: "למרות הישגיהם של הכוחות האנטי-מהפכניים בדיכוי התנועה העממית, מהפכת דצמבר [2018] טבועה עמוק בתודעה הקולקטיבית של החברה הסודאנית. הדרך היחידה להיחלץ ממצגל הנחשלות, העוני והתלות, בו לכודה המדינה מאז עצמאותה ב-1956, היא דרך השחרור הלאומי הרדיקלי".

הקומוניסטים הסודאנים נגד המלחמה

לפי המסמך, "ההפיכה באוקטובר 2021 והמלחמה שפרצה באפריל 2023 נכשלו בהשגת מטרותיהן. העם הסודאני דוחה על הסף כל ניסיון ללגיטימציה של מנהיגי ההפיכה או ארגוניהם הפוליטיים והצבאיים. הסודאנים הוכיחו נחישות בהתנגדותם לשני הצדדים הלוחמים, המבצעים פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות באכזריות הגובלת ברצח עם".

עוד נכתב במסמך: "אזרחים מותקפים באופן מכוון ושיטתי באמצעות הפצצות מסיביות. מוסדות חינוך ובריאות, בצד תשתיות חיוניות כמו חשמל, מים ותקשורת – הושמדו בשיטתיות. נוכח הרס זה, נותר העם הסודאני נחוש במאבקו נגד שני המשטרים הקשורים זה בזה בהישענותם על אלימות, ביזה וטרור. שני הצדדים בסכסוך אשמים בעקירה כפויה של אוכלוסייה אזורית, בביזת רכוש באיומי נשק ובהפקעה אלימה של אדמות. פעולות אלה הובילו לקריסה של מגזרים שלמים, כולל החקלאות, התעשייה, השירותים הציבוריים והבנקים. מצב זה אחראי לרעב מעמיק ולעלייה חדה בתמותת תינוקות עקב הקריסה המוחלטת של מערכת הבריאות והיעדר אמצעי מחייה בסיסיים".

כמו כן האשימה המפלגה הקומוניסטית: "הצדדים הלוחמים מעודדים באופן גלוי שנאה וגזענות על בסיס אתני באמצעות פלטפורמות תקשורתיות גדולות. יתר על כן, הם רוצו פחד באמצעות הפצת סרטונים של פשעים מחרידים,

לחלץ את מצוקת הדיור משולי העניין הציבורי

המלחמה נגד פיטורי ראש השב"כ, נדחקה מחאת הדיור לתחתית סדר היום החברתי. הדיון הציבורי בנושא מסתכם לרוב באנחה ובהשלמה עם המצב הקיים. הוגי הניאו-ליברליזם שכנעו את הציבור שאין פתרון למשברים הקפיטליסטיים וכי המצב הנוכחי הוא המצב האפשרי היחיד.

האמנם המצב חייב להיות כך? כלום אין פתרון?

"לנצח נחיה בשכירות" אומר אדם לתמרה. אכן, עשרות אלפי משקי בית בישראל חיים "לנצח" בשכירות. הגישה הרוקנרולית, הילדותית של אדם משככת את החרדה של היעדר בית יציב. זה נראה רומנטי בעיניו, על אף שתמרה רומזת לו שוב ושוב כי הם אינם יכולים להמשיך לחיות כך.

הסרט של ענת מלץ מוקדש לנושא חשוב. המצוקה של עשרות

אלפי זוגות הצעירים כמעט שאינה מקבלת ביטוי תרבותי או ציבורי. מספיק לצפות במהדורות החדשות או לקרוא עיתונים כדי להיווכח כי אין כתבות על מצוקת דיור, אך יש כתבות רבות על תשואות בעלי נדל"ן. בכוחם של קולנוע וספרות לבטא מחאה ואפילו מחאה נוקבת.

סרטה של ענת מלץ מבטא את מצוקת הצעירים הרבים שאינם בעלי דירות. אך אם וכאשר יתקיימו בחירות כלליות דמוקרטיות, כלום תטפל ממשלה חדשה שתקום במשבר הדיור? האם תנסה לשכך ולו במעט את המצוקה המחריפה של מעמד העובדים הישראלי?

זוהר אלון



שבוע עיר / בעריכת לריסה מילר

* / מרחב מעין ישורון

בְּקִרְקֵעִית הַיָּם מִתְנַשֶּׁמֶת אֶצְעָה
יָחֵם לָהּ כָּל יוֹם חֵם לָהּ
הִיא סוֹפֶחֶת אֶת עֶצֶם קִרְגֵי הַחֶמְדָּה
וּמִתְשַׁבֶּת יְמִיָּה לְגֹזַע

אִם יַעֲלֶה חֵם הַיָּם
מִצֵּלָה וְיִחְצִי מִצֵּלָה
כִּנֵּי הַיָּם יִהְיוּ לְמִרְאָה אֲרוֹנָה
אוֹיֵב כִּנֵּי שָׁם
אֶז תִּרְאוּ אֶת טֹבֵעַ הַשֶּׁבַח

יִחְמֹו אֶת הַשָּׁמֶשׁ כִּי חֵם לָהּ
יִחְמֹו כִּנֵּי הַשָּׁם
יִחְמֹו עַל כִּנֵּי שָׁם
יִחְמֹו עַל כָּל שָׁם חֵם מִרְחֵם
כָּלֵם תְּמוּנֹת כָּלֵם
תוֹרָה שֶׁל מַחְלֹות
אוֹ מִשָּׁל לְחֶרֶב עוֹלָם

רעש בלתי נסבל, עבודות בנייה ופועל בניין המתחיל את יום עבודתו כלולים בסצנת הפתיחה של סרטה החדש של ענת מלץ "נדל"ן סיפור אהבה". בולמוס הבנייה, הריון מתקדם ויוקר המחיה מאלצים את אדם ותמרה, זוג תל אביבי צעיר



בשנות ה-20 או ה-30 לחייו, למצוא פתרון דיור במטרופולין הצפוני חיפה. אדם בן העיר חיפה ממאן לחזור אליה ולהתמודד עם אמו הביקורתית שגם מרבה לעלוב בו. אך מחירי הדיור בחיפה קוסמים לזוג הצעיר.

לפני למעלה מעשור הוציא משבר הדיור בישראל מאות אלפי ישראלים לרחובות ב"מחאת האוהלים" (2011). המחאה התעצמה ואיימה על שלטונו הניאו-ליברלי של נתניהו. לכן נאלץ לשחרר למעלה מאלף אסירים פלסטינים תמורת החזרתו של החייל

החסוף גלעד שליט, חמש שנים לאחר שנפל בשבי. כדי להסב את תשומת הלב ולפרק את המחאה, הוביל נתניהו בבחירות 2015 את הקמפיין "הערכים נעים בכמויות" לקלפיות.

מה נשאר ממחאת הדיור – ועדת טרכטנברג? מחיר למשתכן? ממשלות ישראל לא נדרשו לסוגיה באופן מכוון, שכן הכנסות המדינה מעסקות נדל"ן גבוהות מאוד. בפועל מציעה הממשלה לציבור הרחב כמה אלפי דירות במחיר למשתכן, עליהן נאבקים זוגות צעירים בעלי אמצעים. היתר נעשקים בשוק השכירות הפראי המתרחב משנה לשנה.

תל אביב השוקקת שבה שולטים טייקוני נדל"ן קורסת תחת מיזמי בנייה ושכר דירה חונק. ולמרות זאת התושבים עושים כל שביכולתם כדי להישאר בתחומי העיר ולהנות ממה שיש לה להציע. כתמונת תשליל מוצגת חיפה, העיר הצפונית, באופן סטריאוטיפי כעיר הררית, זקנה ומשעממת, המציעה פתרון דיור למשפחות צעירות. שוק הנדל"ן עוד לא טרף את חיפה והפערים בדמי השכירות בינה לבין ערי גוש דן עודם משמעותיים.

"לנצח נחיה בשכירות"

הזוג הצעיר, גיבורי הסרט, מצוי כאמור בשלבי הריון מתקדמים. הם נוסעים ברכבם החבוט ורבים על צריכת סמים קלים או על העיר בה יתגוררו. אדם פשט את הרגל עם בית קפה שכשל. מאז הוא שליח וולט המשוטט בלילות ברחובות תל אביב ומספק משלוחים לעשיריון העליון, תמרה היא מעצבת גרפית ומאירת הנאלצת לעבוד בשלוש עבודות רק כדי לשרוד (נשמע מוכר?). תמרה אינה בקשר עם אמה המתגוררת בפרס עם בן זוגה. הקשר ביניהן עלה על שרטון בעקבות מערכת יחסיה עם אדם. לקראת סופו של הסרט, מגיעות מערכות היחסים בין אדם ותמרה לבין אמה לנקודת איוון והשלמה.

עשרות כתבות פורסמו לאורך השנים על אודות תוכניות דיור ציבורי מעוררות השראה בערים הגדולות בעולם (אמסטרדם, וינה ואחרות). אך הדיור הציבורי בישראל נותר מוזנח ומופקר ומה שנשאר ממנו מכרסמת הממשלה. שר השיכון גולדקנופף, האחראי לדיור הציבורי, מקדם בעיקר פרויקטים עבור המגזר החרדי. על רקע המחאות שהתרבו בשנים האחרונות לשמירה על עקרון הפרדת הרשויות, נגד

יותר מ-53 אלף הרוגים בעזה

בעזה ללא הפוגה. לפי העדכון האחרון, מספר ההרוגים הכולל ברצועה עומד על יותר מ-52,900 בני אדם — רובם ילדים ונשים. מספר הפצועים חצה את הרף של 119,700. מדובר בנתונים שאינם סופיים, שכן אלפי גופות עדיין לכודות תחת ההריסות וברחובות, בעוד צוותי ההצלה מתקשים להגיע אליהן בשל ההפגזות הבלתי פוסקות. על פי משרד הבריאות בעזה, מאז שישראל חידשה את המלחמה במרס, נהרגו 2,749 בני אדם, ו-7,607 נפצעו.

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

1948 - לזכור ולשכוח

בהשתתפות הבימאית: נטע שושני

יום חמישי 15.5 | 18:45 | אחד העם 70, ת"א

מחוז ת"א-יפו של מק"י

אבל על מותו של

מרדכי פריינד

אסיר אושוויץ ומנהיג עובדים אהוב

ומשתתף בצער המשפחה

סניף יפו של חד"ש

אבל על מותו של חברנו, הפעיל החברתי

ולוחם הצדק הבלתי-נלאה

עבד סטל

ומשתתף בכאבה של המשפחה

סניף ירושלים של חד"ש

אבל על מותו של העיתונאי, הסופר ואיש

השמאל העקבי

חיים ברעם

ומשתתף בצער המשפחה

הצבא חידש בשלישי (13.5) את התקפותיו הקטלניות ברצועת עזה לאחר שחרורו של החייל השבוי עידן אלכסנדר. על פי הדיווח בסוכנות הידיעות וואפא, גבר, רעייתו ובנם, נהרגו באותו בוקר כתוצאה מהפצצה ישראלית על אזור אל-עמודי שבצפון העיר עזה. במקביל, מסוקים של כוחות הכיבוש שיגרו טיל לעבר דירת מגורים סמוך למסגד הלבן במחנה הפליטים א-שאטי שבמערב עזה. עדי ראיה דיווחו על הרס כבד ופצועים. כמו כן, הרגו כוחות הכיבוש מספר מאושפזים ביניהם העיתונאי הפלסטיני חסן אסליח, בזמן ששכב פצוע בחדר הטיפול במתחם הרפואי נאסר שבחאן יונס.

לפי דיווחי כתבי וואפא, מטוסי הכיבוש תקפו את מתחם בית החולים ופגעו ישירות באזור שבו שהה אסליח לצורך קבלת טיפול רפואי בעקבות פציעתו בתקיפה קודמת בה נהרגו שני עיתונאים נוספים. עם הריגתו של אסליח, עלה מספר אנשי התקשורת שנהרגו מאז תחילת המלחמה ל-213 עיתונאים ועיתונאיות — נתון חסר תקדים שמצביע על מדיניות עקבית של פגיעה מכוונת במי שמתעדים את הזוועות. דובר צה"ל מסר כי אסליח היה מקורב לחמאס ואף הצטלם עם אנשי חמאס בעת ביצוע הטבח בעוטף עזה ב-7 באוקטובר. מאז פרוץ המתקפה ב-7 באוקטובר 2023, נמשכת הלחימה

השבוע לפי איתי בנימיני



זו הדרך ברשתות החברתיות



zoha.org.il

וואטסאפ



טוויטר



פייסבוק



אינסטגרם



טלגרם

